

Legenda Râpii fetii, de la Godeni

de Emilian Turbatu

Odată demult, pe vremea poveștilor și a legendelor, trăia pe aceste meleaguri - în satul Godeni de pe malul râului Bughea - o fetiță isteată și curajoasă, pe nume Floricica.

Părinții îi fuseseră omorâți de turci și nu mai avea pe lume decât un frate mai mare, Pătru, care în ciuda tinereții sale, era cel mai dibaci vânător din sat. Flăcăul se îngrijea de sora lui, dar o și ținea din scurt și o certa de fiecare dată când fetița se juca pe lângă râpa de la marginea satului.

Acolo se duceau toți copiii la joacă și cel mai mult îi plăcea Floricichii să urce și să coboare peretele înalt al prăpastiei. La râpă, copiii erau departe de ochii părinților, iar joaca lor era periculoasă. Se întâmpla câteodată ca vreunul din ei, mai neîndemânatic, să rămână înțepenit într-o crăpătură din stâncă, sau să i se facă frică să mai urce sau să coboare. Atunci, ceilalți copii se duceau în grabă la părinți, care îl trăgeau cu sfori din prăpastie pe nefericit și doar în Floricica aveau încredere ca să o trimită în hău să lege sfoara în jurul copilului. Bun-înțeles, după o asemenea ispravă, toți copiii satului erau pedepsiți câte o săptămână-două, dar părinții lor aveau alte griji decât să-i urmărească dacă se duc la râpă sau nu.

Căci viața în acele timpuri era grea; domnitorii fanarioți jecmăneau țara, bandele de turci treceau satele prin foc și sabie și doar cetele de haiduci le mai luau apărarea românilor.

Într-o dimineață de toamnă, după strângerea recoltei, unul dintre pândarii satului veni în goană la preot să îi spună să tragă clopotele, că la gura râului au venit turcii. După cum aveau obișnuința, bătrânii, femeile și copiii se duseră la ascunzătoare și numai bărbații în putere rămaseră să apere satul.

Oamenii din Godeni construiseră în cheile unui pârau care se vărsa în Bughea, adăposturi pentru recolta lor, ascunse de ochii zapciilor domnitorului. Acolo își doseau puținul pe care îl fereau de lăcomia stăpânirii sau a turcilor. Și tot acolo îi ascundeau și pe băieții tineri atunci când veneau în sat oștenii, să-i ia la cătănie cu arcanul, după obiceiul vremii.

Bărbații satului nu avură mult de așteptat: cum se ridică soarele de-o suliță pe cer, o ceată de spahii intră în sat, pe cai înspumați, chiuind și fluturându-și iataganele. Dar bărbații nu se speriară, că știau din moși strămoși cum să se apere. Traseră de departe cu săgeți și praștii în năvălitori, apoi urcară cu toții în fugă, la prăpastie.

Pătru, împreună cu trei băieți mai sprinteni alergară înainte și se ascuseră în spatele unor stânci, de o parte și de alta a drumului strâmt.

Îi lăsară pe sătenii să treacă în fugă, dar când turcii ajunseră în dreptul lor, traseră de o sfoară de-a curmezișul drumului, iar primii călăreți se împiedicară și căzură. Ceilalți nu avură vreme să se oprească, așa că îi călcară în picioare pe cei dinaintea lor, apoi căzură și ei. Sătenii se depărtară în fugă, iar cei patru flăcăi sprinteni trecură dinaintea lor, iuți ca fulgerul.

Turcii se ridicară cu chiu cu vai și porniră din nou pe urma lor în galop. Când fu cât pe ce să îi ajungă din urmă, o sfoară ascunsă se ridică din nou, iar spahiii căzură ca și întâia oară.

De data aceasta porniră la trap cu grijă, către buza râpei, care era ascunsă după un cot.

Sătenii se ascuseră cu toții în spatele tufișurilor de pe culme, iar când turcii trecură de ei, ieșiră chiuind, cu furcile în mâini, sperind caii care râncheză și se puseră să arunce din copite. Neștiind că în spatele urcușului puțin înalt se ascunde un repeziș, apoi râpa, spahiii își îmboldiră caii, cu gândul să se depărteze de amenințarea imediată, apoi să se adune din nou și să atace. Când primii călăreți văzură prăpastia, încercară să se oprească în loc, dar caii le erau deja porniți pe repeziș în jos. Cei din urma lor, care nu vedeau hăul, îi împingeau înainte, iar caii le erau îmboldiți din urmă de furcile și strigătele sătenilor. Când ultimul călăreț căzu în râpă, se auziră clopotele bisericii bătând a primejdie, așa că bărbații satului o luară din nou la fugă.

Ajunși înapoi în sat, văzură un spahiu care, de pe calul său, încerca să se cațere în clopotniță, unde se ascunsese popa. Cum îi văzu pe săteni, turcul răcni furios, înțelegând că tovarășii lui au fost biruiți, apoi își îmboldi calul la galop, pe Bughea în jos.

Trei zile munciră sătenii, ca să îngroape spahii și cai, departe de apa râului. După obiceiul din strămoși, îi adunară pe toți într-un gorgan și îi acoperiră cu bolovani și pământ.

Chiar dacă erau păgâni, preotul le cântă o slujbă, ca să li se odihnească sufletele în pace.

Numai că de-acum oamenii stăteau cu teamă, căci știau că lăsaseră să scape un turc, iar acesta o să aducă alții cu el.

În seara de după slujba preotului, bătrânii satului se așezară la sfat în biserică.

- Cu greu au mai izbutit oamenii noștri în putere să-i biruiască pe păgâni, spuse cel mai bătrân dintre ei, cu voce tremurată. Dar ce ne facem dacă vin de două ori mai mulți? Sau de trei ori?

- Numai oștirile lui vodă ne mai pot apăra.

- Vodă e becisnic, iar oștirile nu le trimite decât ca să ridice birul. Sau pe urmele haiducilor.

- Poate că haiducii ne-ar ajuta, dacă le-am cere.

- Poate ... numai că nu știe nimeni unde să-i găsească.

- Și dacă i-am găsi, de ce și-ar vărsa sângele pentru satul nostru? Că niciunul din sat nu e în ceata lor.

- Dar dacă am trimite vreun flăcău din sat să li se alăture.

- Unul dintre flăcăii tineri ... Pătru ... sau Gheorghe ... poate Ilie. Că ălalți sunt prea mici.

- Atunci s-ar afla, iar stăpânirea ne-ar trimite oastea în sat, să-i pună la cazne pe-ai lui.

- Pătru nu are pe nimeni, doar pe-aia mică ... cum îi zice?

- Floricica.

- Pe Floricica poate să o ia să o crească Ilenuca mea, că-i vădană și fără copii. Iar casa și grădina o să le-o țină, până ce-or crește amândoi.

Bătrânii încuviințară înclinându-și capetele, apoi rămaseră câtva timp pe gânduri.

- Dar dacă ne-am duce toți la Vodă - ridică unul din ei glasul - și i-am cere să trimită oștile la noi în sat, că-i ajutam și noi, iar când i-or birui pe turci, li-i dăm la cătănie pe cei trei flăcăi?

- Sau mai bine - îi luă vorba din gură popa - doar pe Ilie și Gheorghe, iar pe Pătru îl trimitem la ceata de haiduci. Să avem pe cineva din sat și-colo și-colo. Mergem cu toții la Vodă, să vadă că și noi suntem în putere, doar că nu suntem de-ajuns și de-asta avem nevoie de oștenii lui.

Bătrânii se sfătuiră încoace și încolo, dar până la urmă se înțeleseră să facă așa cum zisese popa.

Se ridicară și plecară, fără ca vreunul dintre ei să o vadă pe Floricica ascunsă în umbra altarului.

- Pătrule, trebuie să plecăm din sat, spuse fetița într-o șoaptă aprinsă. Bătrânii s-au sfătuit să te dea la haiduci, iar pe mine la zgrițuroaica aia de Ileana lu' moș' Cosma. Și pe Ilie și Gheorghe să-i dea la cătănie. Și să ne ia casa și grădina.

- Stai așa Floricico! Așează-te oleacă și spune-mi ce s-a întâmplat.

Fetița îi povesti repezit, iar fratele ei o ascultă fără un cuvânt. Când termină, îl privi tăcută, dar fremătând de teamă. Pătru cugetă câtăva vreme, privind din când în când către sora lui.

- Floricico, eu zic să facem așa cum au hotărât bătrânii. Stai așa, nu-mi lua vorba din gură, ci ascultă-mă! Oamenii ăștia vor ce-i mai bine pentru sat. Tu nu îți mai amintești, că erai mică, dar atunci când au murit maica și taica, tot satul ne-a ajutat. Eu n-o să-i răsplătesc lăsându-i acuma, la necaz. Lelea Ileana nu-i rea, doar că-i acrită de viața asta a ei, fără bărbat și fără copii. Dacă te-i duce la casa ei, atunci are să se lumineze ca un soare și are să fie bine și de tine.

- Dar pe tine vor să te dea la haiduci, spuse fetița tremurând. Ce-ai să te faci?

- Eu de mult vream să mă duc la haiducie, dar nu m-am încumetat, că nu aveam cui să te las. Și doar atâta așteptam, să crești și să te faci fată de măritat, ca să te las în grija lui bărbatu-tău. Dar dacă lelea Ileana te ia la ea în casă, apai eu pot să plec chiar de-acum.

Fetița îl privi câteva clipe cu ochii înrouați.

- De-acuma, Floricico, trebuie să răsplătim și noi satul pentru grija ce-a avut de noi.

Mai rămase o vreme pe gânduri, apoi - cu o față dâră, dar împăcată - își șterse lacrimile și încuviință din cap.

A doua zi de dimineață, flăcăul și fetița îi așteptau pe săteni la poartă, cu bocceluțele în mână.

După ce își dădură binețe, bătrânul Cosma tuși o dată și spuse socotit:

- Apăi Pătrule, veniram la tine pentru o socoteală de-o vorbirăm între noi.

- Știu moș' Cosmo ce-ați vorbit. Am auzit ce-ați hotărât și - continuă el arătând înspre Floricica - ne învoim amândoi.

Ileana se apropie de fetiță cu ochii în lacrimi, se aplecă și o strânse la piept șoptindu-i "să vezi că are să fie bine". Floricica îi zâmbi, apoi se uită întrebător înspre fratele ei.

- Și cu el o să fie bine, o asigură moș' Cosma. Că de-acum îi aproape bărbat, puternic și sprinten, iar haiducia are să-i priască.

- Apăi eu mă duc, spuse Pătru, apoi dădu ziua-bună, îi zburli părul fetiței și porni către dealuri.

În aceeași zi, bărbații în putere plecară - care pe cal, care pe picioare, care în căruță - către București, cu jalba în proțap, pentru Vodă. Fiecare ducea pe umăr câte un topor sau o coasă.

Două săptămâni trecuseră, iar de-acum sătenii îi așteptau pe bărbați să se întoarcă de azi pe mâine. Și ceata de haiduci ar cam fi trebuit să ajungă, numai să-i fi găsit Pătru.

Floricica se obișnuise cu noua ei viață și se înțelegea bine cu Ileana, care se schimbase și - având de-acum de cine să se îngrijească - zâmbea și cânta toată ziua. Pe fată nu prea o muștrulua și nu o punea la muncă, dar Floricica era obișnuită să facă treburile gospodăriei. Încă se mai ducea să se joace la râpă, însă parcă-i lipsea ceva, acum că Pătru n-o mai certa în fiecare zi să nu se ducă.

De vreo săptămână, în lipsa bărbaților, femeile din sat orânduiri altfel pândarii din jurul satului. Pentru ele nu era o corvoadă, că puteau să aștepte cât era ziua de lungă fără să li se urască. Dimineața când se duceau la pândă, își luau cu ele un polog de lână, iar seara se întorceau cu câte un maldăr de ciorapi împlețiți, sau cu unul-două jersee pentru la iarnă.

Ileana o văzu pe Floricica privind lung în hăul drumului și-i spuse zâmbind:

- De-acuma nu mai e mult. Cred că haiducii au să ajungă mâine-poimâine. Că Pătru i-o fi găsit până acum. Numai să nu ajungă odată cu oștile lui Vodă.

- Nu-i asta - răspunse fetița - doar că o văd pe lelea Măria alergând înspre sat.

- Unde măi copilule! se întoarse Ileana speriată, ducându-și mâna deasupra ochilor.

Într-adevăr, o femeie se vedea alergând cât o țineau picioarele.

- Ce strigă? o întrebă femeia pe copilă, ciulind urechile.

- Vin turcii, șopti fetița. Au ajuns înaintea ... înaintea ...

Dar Ileana nu-i dădu timp să termine. O răsuci în loc de un umăr, îi luă mâna în mâna ei și o luă la fugă înspre ascunzătorile de pe celălalt mal al Bughei. Toți cei care rămăseseră în sat alergau de-acum în susul râului.

Adăposturile nu se vedeau dacă treceai în goana cailor, pentru că erau într-o văioagă strâmtă, săpată de un pârâu prin pădure. Iar turcii erau pe celălalt mal al râului. Numai că aceștia nu erau spahii - care treceau în galop, fluturându-și iataganele fără să se uite prea bine în jur - ci ieniceri pedestri. Așa că pândarii ascunși printre tufișuri se uitau la ei cu teamă cum se apropie, știind că măcar unul din ceata cu zeci de perechi de ochi, tot va privi înspre adăposturi.

Floricica își dădu seama că nu au cum să scape și - amintindu-și de povețele lui Pătru - ieși din tufișul ei și o luă înapoi la fugă înspre sat. Când ajunse în dreptul năvălitorilor de peste râu, strigă cât o țineau bojocii "Turciiiiiiii! Vin turciiiiiiii!", în timp ce își flutura mâinile în toate părțile.

Ienicerii o priviră împietriți de uimire cum se depărta alergând înteițit. Stătură așa câteva clipe bune, apoi unul dintre ei strigă în turcește "Urmăriți-o! O să ne ducă la ceilalți!", iar toată ceata făcu cale-ntoarsă.

Când îi văzu că se țin toți după ea, fetița încetă să strige și de-abia acum se puse pe alergat, ca o nălucă, mișcându-și piciorușele ei scurte mai repede decât fluturările aripilor unei vrăbiuțe.

Ajunși la un vad, turcii trecură râul în fugă, dar de-acum fetița era cu mult înaintea lor. Se opintiră să o ajungă din urmă, iar la următorul vad al Bughii, Floricica trecu de cealaltă parte a râului și turcii chiuiră de bucurie văzând că o ajung din urmă pe fetița încetinită oarecum de trecerea prin apă. Numai că și ei fură încetiniți, atunci când trecură vadul. Toți erau obosiți, iar Floricica sufla din greu, încercând parcă să tragă în piept întregul văzduh.

Strângând din dinți, fetița o luă la fugă înapoi, pe malul râului, în sus. Doar că acum avea un plan: să-i ducă pe turci până la râpa de la marginea satului și să-i facă să cadă în prăpastie. Așa că, neținând seama de pietrele de pe drum care îi însângerau tălpile, Floricica se aplecă în față încercând să se țină departe de năvălitori. Aceștia erau din ce în ce mai obosiți, dar văzând că se apropiau de fetiță, își înteețiră eforturile scrâșnind din dinți.

Ajunsa pe culmea de dinaintea repezișului, se uită cu coada ochiului la turcii care erau la câțiva pași în urma ei. Repezișul parcă îi dădu aripi, dar și urmăritorilor, care din 3-4 pași ajunseră pe muchia hăului. Nici nu avură când să se mire unde dispăruse fetița aceea sprintenă, că prăpastia le apără în fața ochilor și nu mai avură timp să se oprească. Cei din primul și al doilea rând căzură dând din mâini și răcnind, disperați să se apuce de ceva.

Dar cei din urma lor se opriră. Se apropiară cu grijă de buza hăului și o văzură pe micuță cuibărindu-se pe un bolovan ce ieșea de câteva degete din peretele prăpastiei. Un ienicer crâncen întinse mâna după ea, dar Floricica sări sprintenă pe un bolovan, ceva mai jos.

Atunci ienicerii se adunară, își scoaseră turbanele și încropiră repede o sfoară, iar unul dintre ei coborî după fată, ținut cu sfoara de către ceilalți.

Floricica sări cu grijă din bolovan în bolovan, dar urmăritorul ei se apropia văzând cu ochii. Strigă în turcește către ceilalți, iar aceștia slăbiră sfoara, cât să îl lase să ajungă în dreptul ei. Fetița sări către un alt bolovan, iar ienicerul o prinse din zbor și chiui de bucurie.

Atunci se auzi un scrâșnet înfiorat, iar sfoara tremură mărunț. Înțelegând ce se întâmplă, turcul se uită cu groază la peretele râpii care începea să se surpe. Mâna cu care o ținea pe copilă i se înnuie, iar ea - iute ca o zvârlugă - se desprinse din strânsoare și pluti din nou către alt bolovan, râzând scurt.

Turcii de pe buza prăpastiei traseră disperați de sfoară ca să-și scoată tovarășul, iar câțiva se întoarseră să o ia la fugă pieptiș, pe repeziș în sus, către culme. Dar era prea târziu. Cu un trosnet uriaș, întregul perete al râpei se prăbuși, de la culme și până la buza prăpastiei, rostogolind și ducând la vale și turci și copaci și tot.

Trupșorul Floricicai nu fu niciodată găsit.

Bărbații satului se întoarseră a doua zi după aceste întâmplări, fără oșteni, fără Gheorghe și fără Ilie ... doar cu vorbe goale din partea domnitorului fanariot. Haiducii ajunseră și ei după câteva zile și îi ajutară pe săteni să sape și să îndepărteze dărâmătura. Nu găsiră decât leșurile turcilor pe care le strânseseră într-un gorgan lângă celelalte în care zac toți năvălitorii care au sfârșit prin locurile acestea. Popa cântă și pentru sufletele lor o slujbă creștină, ca să se odihnească în pace, la câteva zeci de pași de undele șoptitoare ale râului Bughea.

După ce întoarseră pământ și bolovani cât să umple două prăpăstii, sătenii pierdură orice nădejde să o mai găsească. Râpa o luase la ea. Așa că încetară să o mai caute și-i cerură lui popa să sfințească locurile unde pierise Floricica. Din când în când, mai aprinde cineva câte o lumânare pentru sufletul rătăcitor al aceleia care a salvat satul, să nu fie trecut prin foc și sabie.

Pacea s-a împământenit de multă vreme prin aceste locuri, dar se spune că, în vechime, atunci când vreo primejdie pândeia Godeniul, o siluetă tremurătoare apărea pe buza râpei. Cu gesturi largi, le arăta sătenilor de unde venea amenințarea, iar când era sigură că a văzut-o cineva și a înțeles, cobora înapoi în hău. Iar oamenii din Godeni știau că fetița care i-a salvat, încă veghează asupra lor și, în amintirea ei, au numit această prăpastie "Râpa Fetiți".

Și-am încălecat pe-o șa și v-am spus poveste'-așa.